

Revitalizácia chráneného územia IV. kategórie.

Mestský park v Sládkovičove

História

Parková plocha bola založená v roku 1867. Pochádza z doby po založení cukrovaru. Historické mapy ani dokumenty tu nenaznačujú existenciu koncepcne navrhovanej záhrady alebo parku. Priestor za kúriou panstva bol totiž primárne určený pre hospodárske objekty – stodolu tvare kríža, stajne pre kone a dobytok, kočiareň, ľadovne, pivnice, dielne a šopy. Poslednou dodnes zachovalou súčasťou bývalého hospodárstva je murovaná sýpka v južnej polovici plochy. Výrazné úpravy sa na území parku realizovali počas obdobia rekonštrukcie kaštieľa a výstavby mauzólea Kuffnerovcov.

Úprava parku v prírodno-krajinárskom slohu sa spája zrejme s eklekticko-romantizujúcou prestavbou provizorského domu do formy rezidencie vlastníka cukrovaru. Podobu, ktorú park po úprave získal zachytávajú mapy z prelomového obdobia 19. a 20. storočia.

Parková plocha nesie typické črty prírodno-krajinárskeho slohu. Striedajú sa nepravidelné voľné plochy s plochami zelene, ktoré sú popretkávané nepravidelnými cestičkami. Istú pravidelnosť niesla plocha predného a zadného parteru. Plocha predného parteru bola pravidelne upravená na os kaštieľa. Plocha zadného parteru bola oválneho tvaru, uprostred ktorej sa nachádzala kamenná fontána s kamennou obrubou nádrže. Smerom južne sa výsadba rozvoľňovala. V okrajových častiach južne či juhovýchodne od kaštieľa z chodníkov vybiehali bočné, špirálovito stáčajúce sa vetvy, vedľa ktorých boli umiestnené lavičky. Plán parku z doby pred rokom 1907 napovedá, že v centrálnej časti parku prevládali plochy s lúčnym a nízkym porastom, ktoré nenarúšali priehľady z kaštieľa. Skupiny stromov a vyšších výsadiieb sa koncentrovali najmä do periférnych častí parku a pozdĺž hraníc parku. O záhradu sa staral samostatný personál. Kaštieľ mal vlastné záhradníctvo na ľavom brehu Dudváhu, ktoré pestovalo kvetiny pre park i dekoráciu interiérov kuffnerovho sídla. Jeho dlhoročným vedúcim bol František Zelinka. Po odchode Zelinku do dôchodku sa o záhradu staral Alfréd Niklasz. Po odchode baróna Raoula Kuffnera udržiaval záhradu Florián Misovics.

Po roku 1907 sa plocha parku na východe rozrástla o susednú parcelu, na ktorej bolo vytvorené jazierko. Jazierko malo nepravidelný oválny tvar a na okrajoch bolo spevnené kameňom. Okolo neho sú ešte dodnes viditeľné torzá kamenných platní chodníkov.

Ďalšie zmeny sa realizovali v roku 1926 v súvisi s výstavbou mauzólea. Južná hrana východnej polovice parku sa rozšírila do podkovovitého pôdorysu. V centre tejto plochy, na vyvýšenej terase bolo podľa návrhu Michala Milana Harminca postavené rodinné mauzóleum. Sepulkrálny objekt a jeho najbližšie okolie ohraničené na juhu plným múrom a na sever kovovým oplatením na kamennej podmurovke tvorili samostatný areál aj čo sa týka sadovníckej úpravy. Po západnej a východnej strane mauzólea rástli smutné vrbý. Stavbu lemoval živý plot z krušpánu vždyzeleného. Po oboch stranách prístupového schodiska sa nachádzali prenosné nádoby s petúniami. Z inventárov je známe, že aj oplatenie na terase dopĺňali kvetináče a košíky na kvety.

Podľa Harmincovho plánu mal medzi severozápadným nárožím pietneho areálu a sýpkou vzniknúť nový reprezentatívny južný vstup s dvojkrídlovou bránou a brámkou pre peších. Zdá sa, že tento zámer sa aj čiastočne naplnil. Nedá sa ale vylúčiť, že už skoršie tu existoval bočný vstup, ako to napokon naznačuje i historická mapa. (9)

Súčasnosť

Parková plocha je v súčasnosti v celom rozsahu zachovaná. Park bol zakladaný v prírodno-krajinárskom štýle. Kaštieľ je situovaný voči parku excentricky v jeho severozápadnej časti. Hlavný vstup do parku je zo severnej strany. Na územie parku sa dá vstúpiť aj južným vstupom, ktorý bol v minulosti využívaný ako vstupnú brána od areálu cukrovaru. Južne od

brány sa nachádzajú dva zákonom chránené dreviny – Platan východný – *Platanus orientalis* L.. Vek týchto drevín sa odhaduje na viac ako 150 rokov. Dreviny majú vedecký a krajinársky význam s vysokou spoločenskou a sadovníckou hodnotou.

Areál parku je lemovaný oplotením. Hlavná komunikácia sa v prvej tretine parku vidlicovito rozdeľuje a pretína park na dve plochy, pričom v západnej strane línia chodníka pokračuje a južne sa chodníky opäť spájajú. Následne sa chodník napája na bránu vedúcu k areálu cukrovaru. Všetky parkové komunikácie majú asfaltový povrch. Kostra parku je tvorená domácimi drevinami v pomere dve tretiny listnaté a jedna tretina ihličnatých drevín. Domáca skladba drevín bola doplnená o cudzokrajné - introdukované druhy, z ktorých niektoré jedince sa zachovali až dodnes. Hodnotná a dominantná drevina ginkgo dvojločné – *Ginkgo biloba* sa nachádza juhozápadne od kaštieľa v blízkosti pódia. Vek dreviny sa môže stanoviť na viac ako 150 rokov. Ďalší exemplár rastie v juhovýchodnej časti parku, severozápadne od jazierka. Ďalšie hodnotné dreviny parku sú sofora japonská – *Sophora japonica*, dub letný – *Quercus robur*.

Pôvodný koncept prírodno-krajinárskej úpravy bol výrazne narušený realizovaním rekonštrukcie parku podľa plánu P. Bošňáka z roku 1973. Plán nerešpektoval pôvodnú koncepciu historickej zelene a navrhovanú úpravu parku riešil ako mestský park a verejnú plochu zelene. Poňal ho ako verejný priestor členený do troch zón: severnej – dotvárajúcej architektúru kaštieľa, západnej – určenej pre kultúrne a spoločenské podujatia a východnej – relaxačnej. Táto dispozícia parku pretrváva do dnes.

Mobilár v parku je obnovený, no nesie stopy vandalizmu a poškodenia.

Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR

Chránený areál Sládkovičovský park

Základné údaje

Evidenčné číslo:	973
Výmera chráneného územia:	12 020 m ²
Výmera ochranného pásma:	-
Rok vyhlásenia:	1983
Rok poslednej novelizácie:	-
Zriaďovací orgán pri vyhlásení CHÚ:	Okresný národný výbor v Galante
Názov právneho predpisu vyhlasujúceho CHÚ:	Nariadenie Okresného národného výboru v Galante č. 11-V./1983 z 9.9.1983 - účinnosť od uplynutia doby 30 dní po vyhlásení
Názov organizačnej jednotky Štátnej ochrany prírody SR, spravujúcej CHÚ:	ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy
Predmet ochrany:	Historický park v Sládkovičove. Je to významný prvok mestskej zelene, nachádza sa pri kaštieli.
Spôsob vymedzenia ochranného pásma:	OP nevyhlásené: okrem CHA, jaskýň a prírodných vodopádov platné podľa § 17 - ods. 7 alebo 8 zákona č. 543/2002 Z.z.
Stupeň/druh ochrany:	4. stupeň

**Príslušnosť do súvislej
európskej sústavy
chránených území:**

nie

**Súkromné chránené
územie:**

nie

Lokalizácia

Kraj: Trnavský

Okres: Galanta

Obec: Sládkovičovo

Katastrálne územie: Sládkovičovo

Príslušnosť k VCHÚ: Nie je súčasťou VCHÚ

**Mapový list Základnej
mapy SR 1:50 000:**

Senec 45-11 štandardizovaný názov: Sládkovičovský park

Mapa:

